

Bijen en wespen

In Nederland leven meer dan 330 soorten solitaire bijen. Bij deze soorten zorgen de vrouwtjes in hun eentje voor het nageslacht. Ze leven niet met een koningin in een volk zoals honingbijen en hommels.

De meeste solitaire bijen wonen in gangen in de grond. Ongeveer 40 soorten gebruiken gangen bovengronds, zoals in kevergangen in dood hout of in afgebroken holle plantenstengels. Omdat er in een stedelijke omgeving te weinig natuurlijke nestgelegenheid is, bieden we ze woonruimte aan in een bijenhotel. Alle soorten gebruiken gangen met een diameter waar ze precies doorheen kunnen, variërend van 2 tot 9 mm. Soorten die hun stuifmeel aan de onderkant van hun achterlijf vervoeren, gebruiken een grotere ingang en een paar soorten die het stuifmeel in hun maag vervoeren, gebruiken de kleine openingen.

Een bij verzamelt stuifmeel als larvevoedsel, dat ze naar de nestgang brengt. Om het stuifmeel af te poetsen van haar buikharen loopt ze achteruit de gang in. Die moet dus glad zijn van binnen. Op het mengsel van stuifmeel en nectar (bijenbrood) legt ze een ei. Daarna wordt een tussen wandje gemaakt en een volgende broedcel

FOTO: PIETER VAN BREUGEL

Tuinbladsnijder komt met bladstukje aangevlogen.

aangelegd. Is de gang bijna gevuld, dan wordt de voorkant afgesloten. Het materiaal dat voor de wandjes en de afsluiting wordt gebruikt kan verschillen. Sommige soorten gebruiken zand of leem, andere gebruiken hars of gekauwd blad. Behangersbijen bekleden de binnenkant van een gang met bladstukjes en sluiten de gang af met precies passende bladronddjes.

Naast bijen maken ook veel soorten solitaire wespjes (deze steken niet!) gebruik van een bijenhotel. Zij geven hun larven geen stuifmeel maar verlamde luizen, rupsjes of spinnetjes. De bouw van hun nesten is vergelijkbaar met die van de bijen.

Metselbijen

In het voorjaar verschijnen mannetjes metselbijen bij de nestplaatsen. Ze wachten daar de vrouwtjes op, die wat later dan de mannetjes tevoorschijn komen. Na de paring legt het vrouwtje eieren in de nestholte waar ze zelf in geboren is of ze gaat op zoek naar een andere nestgelegenheid zoals een bijenhotel. In de achterste broedcellen legt ze (bevruchte) eitjes waar vrouwelijke bijen uitkomen en in de voorste cellen (onbevruchte) eitjes waar mannelijke bijen uitkomen. De eitjes ontwikkelen zich tot larven die zich verpoppen om pas het volgende voorjaar als bij uit het nest te komen; de mannetjes, die voorin zitten, als eerste.

Meer weten? Zie *Gasten van bijenhôtels* op www.bestuivers.nl/publicaties

Van boven naar beneden:

Bijenbroodjes en eitjes van de rosse metselbij.

Larven van de rosse metselbij.

In cocons brengen rosse metselbijen de winter door.

FOTO: PIETER VAN BREUGEL

Mannelijke en vrouwelijke rosse metselbij.

Een rosse metselbij met bouw materiaal.

Help de wilde bijen en geef ze een 'bed and breakfast'

Maak zelf een insectenhotel

Drie kleine is beter dan één grote!

Help insecten aan nestel- en overwinterplekken

En zorg natuurlijk voor veel bloeiende planten in de tuin van maart tot en met september

Hotel met bamboe of riet

- Maak eerst een waterdichte ombouw. Dat kan van hout zijn, dat je verft.
- Een doorgesneden PET fles werkt ook makkelijk. Als je de PET fles aan 2 kanten openmaakt, kunnen de bijen er ook aan 2 kanten in! Maak ook een gaatje in de onderkant van de fles voor waterafvoer.
- Lengte en breedte van het hotel maken niet uit, diepte ca. 15 cm. Bij een PET fles met twee open kanten, neem je 30 cm fles die je vult met stengels van ruim 20 cm.
- Laat het dak 2,5 cm uitsteken tegen inregenen. Maak het duurzaam met een stuk dakleer of plastic tegen inwateren.
- Vul de ruimte op met stukjes bamboe en/of rietstengels van verschillende diktes tot 1 cm. Lijm de stengels op elkaar; anders halen vogels de stengels eruit!
- Boor de bamboe zo nodig open.
- Hang het hotel op om een zo zonnige mogelijke plaats op het zuidoosten tot zuiden.

Uit één blok hout

- Je kunt elke houtsoort gebruiken zolang het maar *niet* geïmpregneerd is.
- Afmeting maakt niet uit, één zijde moet 15 cm of meer dik zijn om de gaten te kunnen boren. Als je een plak boomstam of dikke tak gebruikt, zaag er dan eerst een punt uit om scheuren tegen te gaan. Hout dat eerst is gedroogd scheurt later minder.
- Gebruik scherpe boren en boor liefst dwars op de draad om splinters in het boorgat te vermijden. De bijen mogen hun vleugels niet beschadigen en zullen gaten met splinters niet in gebruik nemen.
- Boor met tussenafstanden van 2 cm gaten met een doorsnee van 2 tot 9 mm.
- Boor de gaten iets schuin omhoog, zo diep als kan.
- Niet door en door boren; achterkant moet dicht blijven.
- Haal splinters bij de opening weg.
- Dek het af met een plankje en daarover een stukje dakleer of plastic tegen inwateren.
- Hang het hotel op om een zo zonnige mogelijke plaats op het zuidoosten tot zuiden.

Uit een stel planken

- Je kunt elke houtsoort gebruiken zolang het maar *niet* geïmpregneerd is zoals tuinhout of watergevoelig zoals spaanplaat of mdf.
- De planken moeten 2-3 cm dik zijn, breedte 15 cm en lengte maakt niet uit.
- Bevestig de planken op elkaar tot een 'bundeltje'.
- Gebruik scherpe boren en boor in de zijkant van de planken, dwars op de draad om splinters in het boorgat te vermijden. De bijen mogen hun vleugels niet beschadigen en zullen gaten met splinters niet in gebruik nemen.
- Boor met tussenafstanden van 2 cm gaten met een doorsnee van 2 tot 9 mm.
- Boor de gaten iets schuin omhoog, zo diep als kan.
- Niet door en door boren; achterkant moet dicht blijven.
- Haal splinters bij de opening weg.
- Dek het af met een plankje en daarover een stukje dakleer of plastic tegen inwateren.
- Hang het hotel op om een zo zonnige mogelijke plaats op het zuidoosten tot zuiden. Natuurlijk kun je de plankenbundel ook horizontaal ophangen.

